

Основные принципы дистанционного обучения

Автор всесторонне раскрывает основные принципы применения дистанционного обучения. Рассматриваются вопросы обучения казахскому языку с помощью различных видов работ, эффективность новых методов с целью повышения интереса обучающихся. В статье показано как программные и технические средства, используемые на уроке, способствуют совершенствованию традиционных методов обучения. Автор отмечает, что внедрение инновационных технологий в учебный процесс создает благоприятные условия для совершенствования преподавания языка.

In this article the author gives the answer to the question of teaching of Kazach language as the specialty. Using different methods and types of works. Also shows the effeteness of using the active words, texts to increasing the interests of students. Distance education is prior to the proposed substantial change in the model of the educational process. The traditional model of learning is characterized in that: in the heart of the educational process is teacher; in the learning process communicates a limited number of participants, among students is an unspoken competition, most students have the opportunity to play a passive role in the classroom, but the predominant form of learning — the transfer of knowledge in the course of explaining by teacher. In DE in the center of the learning process is learner; essence of education — independent work, developing the capacity for self-learning, based on training activities is cooperation, and the role of students in learning is active. In the DE dominating task is organization of independent cognitive activity of the student, his weapons skills of independent work for acquiring new knowledge and its practical application.

ӘОЖ 81'373.611.512.122=512.122

А.Ә.Ботабек

Қарағанды мемлекеттік техникалық университеті

Қазақ тілі сабағында ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану тәсілдері

Мақалада қазақ тілін оқытуда ақпараттық-коммуникативтік технологияларды пайдалана отырып, сабақты түрлендіріп өткізу туралы айтылған. Ақпараттық технология сабақты түрлендірудің, ерекшелендірудің, дараландырудың тәсілі ғана емес, сонымен қатар сабақты жаңаша ұйымдастырудың мүмкіндігі болып отырғандығы қаралған. Ақпараттық-компьютерлік технология — оқу орындарында білім жетілдіруші құрал, сондықтан педагогикалық іс-әрекетте кеңінен қолдана білу өзекті мәселе болып табылады.

Кілтті сөздер: қазақ тілі, мемлекеттік тіл, тіл саясаты, тіл үйренушілер, патриотизм, ақпараттық-коммуникативтік технологиялар, сабақтың түрлері, сабақты түрлендіріп өткізу, сабақты жаңаша ұйымдастыру, педагогикалық іс-әрекет, иллюстративті материал, мәтін, мәнмәтін, компьютерлік техника, компьютерлік желілер, ақпараттық мәдениет.

Ақпараттық технология (информационная технология; information technology) — 1) объектінің процестің немесе құбылыстың күйі туралы жаңа ақпарат алу үшін мәліметтерді жинау, өңдеу, жеткізу тәсілдері мен құралдарының жиынтығын пайдаланатын процесс; 2) ақпаратты өңдеу үшін пайдаланылатын технологиялық элементтердің, құрылғылардың немесе әдістердің жиынтығы. Ақпараттық технология (немесе көпшілікке ІТ атымен танымал ұғым) — қазіргі компьютерлік техника негізінде ақпаратты жинау, сақтау, өңдеу және тасымалдау істерін қамтамасыз ететін математикалық және кибернетикалық тәсілдер мен қазіргі техникалық құралдар жиыны [1].

А.Горячевтің тұжырымдауынша, «ақпараттық технология» — мәтіндік редактор, электрондық кесте, мәліметтер базасы, графиктік редактор, мультимедиа және коммуникациялық технологиямен сипатталады. Р.Әбдірәсілова болса, «ақпараттық технологияны оқыту құралдары жүйесінің элементі» деп қарастырады [2].

Қоғамдағы әлеуметтік өзгерістерге сай қазақ тілін оқытудың жаңа жолдарын іздеу мәселелері де әр кезеңде өз дәрежесіне сай сұраныста болды. Қазіргі ХХІ ғасырда мемлекеттік тілді үйрету мәселесі жаңа бір белеске көтерілді. Қазақстанның өркениетті елдер қатарынан орын алуы елдегі білімнің, ғылымның даму деңгейіне тікелей қатысты. Бүгінгі күні білім беру жүйесінде жасалып жатқан жұмыстың бәрі осы саланы дамыту мақсатында жүзеге асырылуда.

Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев Қазақстан халқы Ассамблеясының ХІІ сессиясында сөйлеген сөзінде: «Мемлекеттік тіл — елдің барша азаматтарын біріктіретін, ту, елтаңба, әнұран секілді, нышан. Патриотизммен тығыз байланысты мемлекеттік маңызды мәселе — мемлекеттік тіл мәселесі. Ол елдің барша азаматтарын біріктіруі тиіс. Қоғамға біздің тіл саясатымыздың мәнін тереңірек түсіндіру керек. Ол кез келген мемлекеттің ұлт саясатының өзегі...», — деп нақты ашып айтты. Әрине, ұлттың ұлы байлығы, басты тұғыры — тіл екені ақиқат.

Бүгін біздің алдымызда тұрған мақсат — өзге тілді аудиторияны қазақ тіліне үйрету ғана емес, сонымен қатар алдымызда отырған студенттердің Отанының қасиетін сезініп, оның алдындағы ұлт жауапкершілігін ұғынып, ол үшін басын бәйгеге тігер тәуекелге баруы болып саналады. Сол сияқты, барлық отандастардың отанымен рухани және материалдық тығыз байланыста болуы — өзі өсіп-өнген аймаққа деген сүйіспеншілігі патриотизмнің қайнар көзі.

Тіл үйренушілердің жаңа ақпараттық және білімдік ортада табысты іс-әрекет етуі олардың бойында ақпараттық-технологиялық құзыреттіліктің қалыптасу деңгейі мен ақпараттық мәдениеттілігінің үстем болуына байланысты болып келеді. Ақпараттық мәдениеттің деңгейі тұлғаның ақпараттық кеңістікте өз адамгершілігін анықтау және шығармашылық тұрғыдан өзін-өзі дамытумен байланысты әлеуметтік маңызды өмір сүру тәсілін көрсетеді. Ақпараттың адам өміріне қаншалықты әсер етуіне қарай соншалықты оның жеке тұлғалық ерекшелігі, ақпараттық мәдениеті айқындалады. Қоғамды ақпараттандыруды дамытудың негізгі факторларының бірі — білім беруді ақпараттандыру. Олай болса, қоғамның әрбір мүшесі ақпаратты сауатты, ақпараттық мәдениеті мен ақпараттық құзыреттілігі дамыған тұлға болуы қажет. Білім беруді ақпараттандыру — оқыту мен тәрбиелеудің психологиялық-педагогикалық мақсаттарын жүзеге асыратындай жағдайда білім беру саласының теориясы мен практикасында ақпараттық-коммуникациялық технологияның мүмкіндіктерін жан-жақты қолдану үдерісі.

Ақпараттық технологиялардың қарқынды даму кезеңінде жоғары білім беретін оқу орындарының оқу үдерісінің тиімділігі заманауи педагогикалық технологияларды ұтымды қолдана білуге тікелей қатысты. Сол себепті ақпараттық-компьютерлік технологиялар құралдарын педагогикалық іс-әрекетте кеңінен қолдана білу, іскерліктерінің жоғары деңгейде қалыптасуы оқу орындары мамандарының кәсіби дайындығына қойылатын талаптар қатарына енеді. Осы орайда, оқу орындарының педагогикалық үдерісінде ақпараттық технологиялар мен бағдарламалық құралдарды қолдана оқыту үдерісінде пайдалану өзекті мәселе болып табылады. Бүгінгі ақпараттық қоғамның материалдық технологиялық қоры компьютерлік техникалар мен компьютерлік желілер, ақпараттық технологиялар мен телекоммуникациялық байланыстарға негізделген жүйелер болып табылатындығы айқын болып отыр.

Қазіргі жаппай ақпараттандыру заманында қазақ тілін үйрету мен ақпараттық технологияларды игеру жарыспалы түрде қолданылады. Ақпараттық қоғам кезінде оқытушы тіл үйренушілердің алдында жалғыз ақпарат көзі болмайды. Ол ақпарат алуды жеңілдететін аралық тұлғаға айналады. Адамзат өркениетінің іргелі сипаты қажетті ақпаратты іріктеп алу, жинақтау, өмірге бейімдеп өңдеу және тұтыну болып табылады. Ақпараттық қоғамда алғашқы компьютерлік сауаттылық пен оны пайдалана білуді меңгермейінше, белгіленген міндеттерді шешу үшін компьютерлік құралдарды пайдалана білмейінше қазіргі ғылым мен мәдениетте, өндірісте, іскерлік пен қоғамның басқа да саласында адамның шығармашылық әлеуетін толық пайдалану мүмкін емес. Сондықтан қазақ тілін үйретуде қатысымдық құзыреттіліктің жоғары белсенді түрін дамыту ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді қолданғанда жүзеге асады. Ақпараттық технологияларды қолдану интерактивтік және бейімделу сияқты құнды қасиеттері бар білім алу ортасын тудырады. Тілдік білім алуды ақпараттандыру тіл үйренушілерге дүниежүзілік мәдениет байлықтарымен, ақпараттық ресурстармен қатынас жасауға мүмкіндік береді және шынайы мәдени коммуникация үшін жағдай жасайды. Жаңа ақпараттық және білім алу ортасында тіл үйренушілердің табысты қызмет етуі олардың ақпараттық-технологиялық құзыретінің қалыптасу деңгейімен сипатталады, оның құрамында мәдени ақпарат жетекші орын алады.

Компьютерлік оқыту бағдарламаларының қайсысы болмасын өз мазмұнынан грамматикалық жұмыс жүргізуді тыс қалдырмайды, белгілі бір грамматикалық құрылымның жұмыстарын қамтиды. Компьютердің білім беру құралы ретінде кең таралуының негізгі алғышарттарын ғалымдар төмендегідей саралайды:

1. Компьютер шексіз ақпарат әлеміне еруге және ақпаратты жүйелі түрде талдап, сараптауға мүмкіндік береді. Ақпаратты алудағы жоғары жылдамдық адамның ақпараттық мәдениетінің үнемі өсуіне жағдай жасайды.

2. Компьютер адамның зерттеу-танымдық әрекетінің әмбебап құралы ретінде ерекшеленеді.

3. Өзге құралдардан компьютердің ерекшелігі — оның қатысымдық құрал бола білуі. Яғни, білімгер ол арқылы қатысымның барлық түрлерін жүзеге асыра алады. Бұл — мәтіндерді оқу, сұхбат жасау, жазу, тыңдау әрекеттері. Тіл үйренуде бұл мүмкіншіліктер ең маңызды болмақ.

4. Құрал білімгерлерге өз әрекеттерінің нәтижесін айқын көрсете алады. Білім алуда дұрыс шешім жасай білуге деген оқушылардың өзіндік тәсілін, стратегиясын қалыптастырады.

5. Компьютердің көмегімен жаттығулардың кешенді түрлерін аз уақытта орындау мүмкіншілігі туындайды. Қазақ тілі сабағында компьютерді қолдану мәтіндер мен ақпаратты білуге жол ашады. Тіпті нашар оқитын оқушылардың өзі компьютермен жұмыс істеуге қызығады, өйткені кейбір жағдайларда компьютер білмеген жерін көрсетіп, көмекке келеді.

Сабақта жаңа технология ретінде ақпараттық технологияны пайдалану сабақтың тиімділігін арттырып, білім берудің табысты болуына оң ықпалын тигізбек. Ақпараттық-коммуникативтік технологияны барлық деңгейлерде жүйелі пайдалану арқылы сабақтарда алынған ақпаратқа талдау жасай білуге, ақпаратты дұрыс таңдауға және өз бетінше жұмыс істеуге дағдыландырады. Ақпараттық-коммуникативтік технология негізінде оқытудың жаңа моделін құруға жол ашылып отыр. Ақпараттық технология — сабақты түрлендірудің, ерекшелендірудің, дараландырудың тәсілі ғана емес, сонымен қатар сабақты жаңаша ұйымдастырудың мүмкіндігі. Ақпараттық технологияның көмегімен жүргізілетін сабақтарда — студент өзін белсенді және еркін, оқытушымен тең дәрежеде ұстай алады.

Қазақ тілі сабағында ақпараттық технологияны енгізу арқылы сабақтың белсенділігін арттыруға, дамыта оқыту идеясын жүзеге асыруға, сабақты шапшаң жүргізуге, студенттің өздік жұмысының көлемін көбейтуге болады. Педагогикалық технология жалпы компьютерлендіру үрдісінен тысқары қалған жоқ. Сондықтан сабақта ақпараттық және коммуникативтік технологияны кеңінен пайдалану үйреншікті, қалыпты жағдай ретінде қарастырылғаны дұрыс. Бүгінгі күні кез келген оқытушы қазақ тілі пәні болсын, басқа пәндер болсын ақпараттық және коммуникативтік технологияны пайдалану арқылы әр түрлі сабақтарға әзірлемелер дайындап және оны жоғары деңгейде өткізе білсе, сабақтың тартымды әрі қызықты болатыны анық. Мұндай сабақтар студенттерді ақпараттар әлеміне тарту арқылы, сол әлемді өз көзімен көруге, көргенін курстастарына жеткізу барысында тіл дамыту мүмкіндігіне ие болады. Сабақты Интернет желісіне қосылған компьютер арқылы басқару — ауызекі сөйлеуге үйренудің тиімділігін арттырып, студенттің ойлау қызметін белсендіреді.

Компьютерді қазақ тілі сабағында пайдаланудың негізгі мақсатының бірі — теледидар материалдарын сабақта тиімді пайдалануды ұйымдастыру арқылы, дәстүрлі оқытушы — дәрісхана — студент жүйесінің орнына студент — компьютер — компьютерлік оқыту бағдарламалары — оқытушы жүйесін енгізу оқыту үрдісін, оқытушы мен студент рөлінің сипатын түбегейлі өзгертеді. Компьютердің иллюстративтік және диалогтік мүмкіндіктері оқу үрдісінің уәждеме саласы мен әрекеттік құрылымына үлкен әсерін тигізеді. Тіл үйренуге қабілеті төмен студенттердің өзі де компьютерден берілген тапсырмалар арқылы сөйлеуге, ойын дұрыс жеткізуге тырысады.

Қазақ тілін үйретуде Интернеттің мүмкіндігіне тоқтайтын болсақ, сөйлеу әрекетінің төрт түрі (оқылым, айтылым, тыңдалым, жазылым) де пайдалануға болатыны белгілі. Яғни, ақпараттық технология — оқу орындарында білім жетілдіруші құрал. Мысалы: бастауыш топтарда — Интернеттен алынған суреттерді иллюстративті материал ретінде пайдаланып, әр түрлі жаттығулар құрастыру арқылы студенттердің сөйлеу дағдысын қалыптастыруға; шағын ертегілер мен әңгімелерді тыңдату және оқыту арқылы тіл дамытуға, сонымен қатар материалды таңдау мүмкіндігін студенттердің өзіне беруге болады. Студент материалды іздеу барысында әр түрлі мәтіндерді оқып, оны түсінуге тырысады. Толассыз ақпараттар ағымын бүкіләлемдік Интернет жүйесі, спутниктік арналар, теледидар, ұялы байланыс арқылы көріп, естіп қабылдауға машықтанған ХХІ ғасырдың өкіліне нағыз керегі — сандық бейне, анимация, компьютерлік оқыту ойындары, дыбысты жаңғырту т.б. компьютерлік технологиялар. Осылардың бәрін қолдануға мүмкіндік беретін қазіргі мультимедиялық бағдарламалар тіл үйретуді жеделдетуге, оқу уәждемесін көтеруге, сөйлесім әрекетін дамытуға зор әсерін тигізеді.

Сөйлесім әрекетінің кез келген түрінің негізіне көру-есту моторының арасындағы байланыс жататыны белгілі. Сондықтан тақырыптық жүйеде аудио-, бейнеәсерлермен ұсынылған тілдік материал адамның көру, есту сезімдеріне ерекше әсер ете отырып, есте сақтау мүмкіндігін арттырады. Қосылып әндер айту, диктордың айтқанын қайталау арқылы дұрыс айтуға дағдыландыру, мағынасын аша түсетін бейнематериалдар, грамматикалық анықтағыштар, сөздіктер т.б. арқылы тың тақырыпты жан-жақты ұсыну, бос орындарға жауаптар жазу, диктант, мазмұндама жазу, сәйкестік, балама, ашық, жабық, реттік тест түрлерін орындату т.б. тәсілдер компьютерлік технологиялардың арқасында өте жылдам және ыңғайлы жүйеде жүзеге асуда.

Жалғастырушы топтарда — жаңалықтарды көріп, тыңдату, тыңдаған жаңалықтары бойынша пікір алмасу және «Қазақ» радиосынан: «Бала тілі — бал», «Атадан қалған асыл сөз», «Інжу-маржан», «Кешкі ертегі» айдарларымен берілген материалдарды тіл дамыту жұмыстарына пайдалануға болады. Осы материалдар көмегімен төмендегідей жұмыс түрлерін ұйымдастыруға болады.

Мысалы: 1. «Ассоциация және болжам». Студенттер топпен, жұппен немесе жеке тапсырма алады. Мәтіннің тақырыбын естігеннен кейін қандай ассоциация пайда болды? Мәтін не туралы болады деп ойлайсыз?

2. «Сұрақ-жауап». Мәтінді тыңдатып, бір-біріне сұрақ қояды. Өздерінің жауаптарынан мәтін құрады. Құрастырған мәтіндері мен аудиомәтінді қайта тыңдап, салыстырады.

3. «Мәтінді тыңдап, аяқта». Келесі мәтіннің басын тыңдап, аяғын өзі құрастырып, аяқтайды.

4. «Мен диктормын». Аудиомәтінді бірнеше рет тыңдап, диктор рөліне еніп (мүмкіндігінше жаттап алады), сөйлейді.

5. «Мен музыкамен көркемдеушімін». Мәтінді тыңдап, мәтін мазмұнына сай әуен таңдайды. Бұл әуенді неге таңдағанын түсіндіреді.

6. «Мен көркемдік жетекшімін». Мәтіннің мазмұны мен әуеніне сай әр түрлі слайдтар дайындайды және бұл слайдтарды неге таңдағанын түсіндіреді. Интернет арқылы жалғастырушы топтармен жүргізілетін жұмыстардың тиімді түрі ретінде соңғы кезде студенттердің өз беттерінше дайындап жүрген — комикс жасау жұмыстарына толығырақ тоқтала кетейік. Комикс дегеніміз — әр түрлі сюжетті суреттер арқылы белгілі оқиғаға студенттердің өздері құрастырған әңгімелері. Әңгіменің ортақ тақырыбын студенттермен ақылдаса отырып, бірлесіп таңдауға да немесе студенттердің өз бетімен таңдауына да болады. Комикс жасау жолдары:

1) Интернеттегі «Paint» бағдарламасымен салған суреттерінің көмегімен дайындайды;

2) дайын анимацияларды пайдаланады;

3) мультфильмдерді пайдаланады;

4) суреттерге түсіріп, түсірілген суреттерді пайдаланады.

Комикс жасау арқылы студенттердің шығармашылық, логикалық ойлау қабілеттері қалыптасады; ассоциативтік өрісі кеңейеді; қазақша сөйлеу және жазу (сюжеттегі рөлдердің сөздерін жазу арқылы) қабілеттері дамиды, студенттің қазақ тіліне деген қызығушылығы және белсенділігі артады [3].

Тағы бір маңызды құрал — ол интерактивті тақта. Интерактивті тақта компьютер мен проекторға қосылған үлкен интерактивті кешен болып табылады. Тақтаның мүмкіндігі өте зор. Біріншіден, тіл үйренушінің қазақ тіліне деген қызығушылығын молайтуға үлкен әсер етеді. Ресурстар кітапханасы арқылы суретпен жұмыс жасап, оқушының сөздік қорын молайтуға ықпал етеді. Мысалы, белгілі бір сөздің фонемалық символының айтылуын тексереді, аудармасыз сурет арқылы лексикалық қорды байыту жұмысын іске асыруға болады. Тест жұмыстарын нәтижелі өткізуге көмегі мол және тағы сол сияқты толып жатқан оң мақсаттарға қол жеткізуге болады. Сабақта интерактивті тақтаны қолданудың артықшылықтары:

— сабақтағы уақыттың үнемделуі;

— сабақ материалының мейлінше тығыз ұсынылуы;

— аз уақытта көп ақпарат көзіне қол жеткізе білу;

— суретпен жұмыс жасау арқылы сөздік қорды молайту.

Қазақ тілін оқыту әдістемесінде өте маңызды бағыт — мультимедиалық презентациялар. Мультимедиа алуан түрлі ақпараттық объектілердің бірлігінен, мысалы, мәтін, графика, бейне (video) анимация және дыбыстан тұрады. Қазақ тілінде презентациялар дайындағанда оқушылар жоспарлау, жобалар жасау үрдісінде жаңа білім мен білікке ие болады. Осы жұмыстың нәтижесінде:

— тәжірибе алмасу;

— ақпарат алмасу;

- мәселелер шешу әдістерімен алмасу;
- жеке және бірлескен жобалар нәтижелерімен алмасу және тағы сол сияқты сан алуан амал-тәсілдерді жүзеге асыруға мүмкіндік бере алады.

Сонымен қатар әр түрлі жағдаймен сабаққа қатыса алмаған студентпен Интернет, мектеп сайты арқылы қарым-қатынас жасау да жаңа инновациялық технологиялардың бірі деп есептеуге болады. Әр түрлі қатысым құралдарын пайдалана отырып, оқушылар мен ұстаздар электронды пошта арқылы араласа алады. Университет сайтына студентке кластерлер арқылы өткен тақырыпты беруге мүмкіндік тудырады.

Білім берудің кез келген саласында электрондық оқулықтарды пайдалану оқушылардың өз бетінше жұмысын және олардың жоғары танымдық белсенділігін арттырып қана қоймай, логикалық ойлау жүйесін қалыптастыруға, шығармашылықпен еңбек етуіне жағдай жасайды. Сапалы электрондық оқулық қашықтықтан оқытуға, тіл үйренушінің өздігінен оқып үйренуіне мүмкіндік береді.

Жаңа ақпараттық технологияның негізгі ерекшелігі — бұл оқушыларға өз бетімен немесе бірлескен түрде шығармашылық жұмыспен шұғылдануға, ізденуге, өз жұмысының нәтижесін көріп, өз өзіне сын көзбен қарауына және жеткен жетістігінен ләззат алуға мүмкіндік береді. Ол үшін мұғалім өткізетін сабағының түрін дұрыс таңдай білуі қажет.

Елбасы өзінің қазақстандықтарға арнаған Жолдауында оқу-тәрбие үрдісін ақпараттық технологиялармен барынша қамтамасыз ету міндетін білім беру жүйесінің басты мақсатының бірі және оның болашағы үшін маңызды фактор екенін атап көрсеткен болатын. Оқытудың жаңа инновациялық әдістері мен пәнге байланысты жаңа технологияларды пайдалануға итермелейді. «Инновация» деген ұғым латын тілінде жаңарту, жаңалық, өзгеріс енгізу деген түсінікті білдіреді. Қазіргі таңда оқушы — ақпаратпен қаруланған, жан-жақты дамыған тұлға. Оның білімдік қабілеттерін дамыту үшін мұғалімдер жан-жақты қаруланған болуымыз керек. «Балаға білім бергенде, алыстан жақынға, таныстан жатқа көшіп, жаңа білімді ескі білімге байлап беру керек» деп Мағжан Жұмабаев айтқандай, оқыту процесіне жаңа көзқараспен қарау керек.

Қазіргі қоғамның қарқынды дамуы жағдайында еңбек сапасына қойылатын талаптың күшеюіне байланысты еліміздегі білім беру саласының жетілдірілуі жөніндегі бірқатар еңбектерді атап өтуге болады. Атап айтқанда, білім беру жүйесін ақпараттандыру мен қазақ тілі мен әдебиетті оқытудың теориясы мен әдістемесі саласында бірқатар еңбектер жарық көрді. Қазақ тілін өзге тілді оқушыларға оқытуға арналған Ш.Бектұров пен А.Бектұрованың «Қазақ тілі» оқулығы, Л.Екшембаеваның «Қазақша сөйлегіңіз келе ме?» және т.б. әдістемелік кешендер, орыс әдістемешісі, ғалым Е.Пассовтың коммуникативті оқыту технологиясы, Г.А.Китайгородскаяның белсенділікті арттыра оқытуы, Ж.Сариеваның «Қазақ тілінің оқыту әдістемесі», М.М.Жампейісованың «Модульдік технологиясы», И.Кубаеваның «Қазақ тілін орыс мектептерінде еуростандарт негізінде оқыту» және көптеген басқа да әдістемелер қолданылып жүр. Жоғарыда аталған барлық әдістемелермен қатар, тіл үйренушілердің өзіндік қызығушылықтарына жауап беретін ақпараттық технологияларды қолдану жаңа ағынды білім беру талаптарына сай келері анық. Мұндай жаңарулар қазақ тілі сабақтарында өз үрдісін табуда [4].

Заман ағымына қарай сабаққа компьютердің мүмкіндіктерін пайдалану өз нәтижелерін беруде, ол оқушының танымдық белсенділігін ғана арттырып қоймай, логикалық ойлау жүйесін де қалыптастырады, шығармашылық еңбек етуіне жағдай жасайды.

Қазіргі еліміздің білім беру саласына талап етіліп отырған негізгі міндеттер ретінде: ол ұлттың бәсекелестік қабілеті бірінші кезекте оның білімділік деңгейімен айқындалатынын және әлемдік білім кеңістігіне толығымен ену білім беру жүйесін халықаралық деңгейге көтеруде білім беру үрдісіне ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың жетістіктерін енгізу, электрондық оқулықтар мен мультимедиялық бағдарламаларды тиімді және кеңінен қолдану, елдегі ақпараттық инфрақұрылымды әлемдік білім берумен ықпалдастыру, білім беру ұйымдарының байланыстарын нығайту, т.б. негізгі бағыттарды көрсеткен болатын.

Әрбір елдің технологиялық даму дәрежесіне оның экономикалық қуаты мен халқының тұрмыс деңгейі ғана емес, сонымен қатар әлдебір елде қазіргі технологияның дамуы мен қолданылуының деңгейі оның материалдық базасының дамуымен ғана емес, негізінен қоғамды парасаттандыру деңгейімен, оның жаңа білімді туындату, игеру және қолдана білу қабілетімен де анықталады. Мұның барлығы елде білім беру ісін дамыту деңгейімен және білімді ақпараттандыру мәселелерімен байланысты.

Экономикалық тұрғыдан озық елдердің дамуына жасалған талдау — білім беру жүйесін ақпараттандыру кейін олардың экономикасының, ғылымы мен мәдениетінің жедел дамуының басты шарттарының бірі болғанын көрсетеді.

Еліміздің қазіргі әлеуметтік-экономикалық даму жағдайы компьютерлік технологияны жаппай пайдаланумен сипатталады.

Қазіргі заманда ғылымсыз жан-жақты дамыған өркениетті елдердің қатарына қосылу мүмкін емес. Ал мұғалімдердің бүгінгі заманға сай берілген сабақтары осы мәселелерді шешуші күш болып отыр. Тіл үйренушілер неғұрлым көп білгісі келеді, ендеше біздің міндетіміз — оқытудың тиімді жолдарын іздестіре отырып, сапалы сабақ беру. Оқытушының міндеті — түрлі әдістемелік амалдар, технологиялар арқылы оқушының тек дайын білімді ғана емес, өз бетінше ізденуші, жеке тұлға ретінде қалыптастыра білу.

Әдебиеттер тізімі

- 1 *Құсайынов А.К.* Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі // Информатика және компьютерлік техника. — Алматы: Мектеп, 2002. — 456-б.
- 2 *Иманбаева А.* Оқу-тәрбие үрдісін ақпараттандыру ділгірлігі // Қазақстан мектебі. — 2000. — № 2. — 23-б.
- 3 *Абдиева Ш.Д.* Қазақ тілі сабағында ақпараттық-коммуникативтік технологияларды пайдалану әдістері // mtdi.kz/kz/makalalar/oku-adistemelik.
- 4 *Түндебаева Н.* Орыс тілді аудиторияларда қазақ тілін коммуникативтік оқыту технологиясы // Қазақ тілі және әдебиеті орыс мектебінде. — 2007. — № 10. — 3–7-б.

А.А.Ботабек

Использование информационно-коммуникативных технологий в обучении казахскому языку

В статье рассматривается метод проведения занятия в форме преобразования, с использованием информационно-коммуникативных технологий в обучении казахскому языку. Также говорится о том, что информационная технология является не только способом преобразования, обособления, выделения занятия, но и возможностью организации проведения занятия по-новому. Эффективное использование информационно-компьютерных технологий — необходимое условие решения проблемы усвоения знаний.

In the article there is considered a method of conducting a class in the form of transformation using information-communicative technologies in teaching the Kazakh language. There is also mentioned that the information technology is not only a method of transformation, isolation, separation of a class, but also a possibility to organize the class conducting in a new way. Informative-computer technology is an actual problem in using pedagogical actions in improving knowledge.